

[Vztah mezi událostí a LOGOS]

Po vzoru vynikajícího starořeckého myslitele Hérakleita můžeme pro to, podle čeho se událost (Hérakleitos sám říká: všechno) děje, zvolit název LOGOS. Ovšem pak musíme hned provést základně důležité rozlišení. LOGOS především musíme učinit odpovědným za sjednocenost, celkovost, integritu události, neboť LOGOS je od LEGEIN, a původní význam slovesa LEGEIN je sbírat (tudíž i vybírat), dávat dohromady, sjednocovat, a tím vlastně podřizovat nějakému řádu. Ale pak tu je ještě jiná věc, totiž skutečný průběh dění. A tady musíme nahlédnout cosi eminentně důležitého: událostné dění spočívá – alespoň ve své zjevnosti – v tom, že něco, co ještě nebylo a není, se stává jsoucím, a pak zase že toto v jedné chvíli a situaci jsoucí se stává opět nejsoucím, již minulým. Mohli bychom říci, že určitá fáze nebo stránka události, která dosud zůstávala skrytá, protože nejsoucí, se stává jsoucím, nabývá jsoucnosti – a tím se ukazuje. To, co se ukazuje z průběhu událostného dění, jsou právě tyto v každé chvíli se ukazující jsoucnosti ve své aktualitě, která však rychle pomíjí, aby byla vystřídána jsoucností (resp. její aktualitou) další. Mohli bychom tak s jistým relativním přiblížením prohlásit, že událostné dění se ve své vnější podobě ukazuje jako střída aktuálních jsoucností, jež jsou dohromady přidrženy a v je diný celek sjednoceny LOGEM (jakožto tím, co shromažďuje, abírá a sjednocuje). LOGOS drží tyto jsoucnosti pohromadě způsobem, který se vymyká popisu zevnějška a vůbec i pozorování zevnějška; proto musíme normativitě LOGU, podle něhož se děje celá událost (a my si ještě vysvětlíme, co to znamená, že se děje celá událost a ne pouze jednotlivé její fáze), podřídít normativitu trochu jiného řádu, kterou je ovládáno to z dění událostí jako celku, co pozorovat lze a co vidíme jako zrození a růst a nakonec i umírání a smrt živé bytosti (neboť my nejsme přirozeně vybaveni schopností sledovat dění těch nejmenších událostí a jsme zprvu odkázáni na makropředměty svého okolí, svého lidského světa resp. osvětí). Zrození a zrození, jakož i růst jsou ve staré řečtině úzce spjaty se slovesy FYEIN a FYESTHAI (medium), a od nich je odvozeno slovo FYSIS, které se v posunutém významu překládá do latiny jako natura a pak do všech evropských jazyků jako jednak příroda, jednak přirozenost. V češtině podobně jako v latině a dalších jazycích slovo příroda a přirozenost zjevně poukazuje na zrození. Ale tím vším se nesmíme nechat mýlit a musíme zůstat u původního významu ještě před oněmi posuny, jež zakryly mnoho z těch nejdůležitějších konotací původního slova. Nejdůležitějším bodem je snad okolnost, že o FYSIS můžeme hovořit jen tam, kde něco nevzniklo pouze náhodným nahromaděním, ale zrodem, a kde se toto zrodivší se jsoucno upevňovalo ve svém bytí růstem (a tím, co k růstu náleží), a ovšem také kde toto jsoucno nakonec odumírá a umírá, kde končí smrtí. Nezáleží na světonázorových a jiných podobných představách a předsudcích, týkajících se toho, co je živé a co nikoliv.

18. VII. 89 [2. poznámka z tohoto dne – pozn. red.]